

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuint'a Redactorului

si
Cancelari'a Redactiunii

e in
Strac'a Moraviloru Nr. 13.

Scrisorile nesfrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. s.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii'a:
Pro an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. s.
„ 6 Luno 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 80 cr. taps'a tim-
brale pentru siesce care publicati-
une separat. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

Poimane adeca Sambeta in 10 Aprile, a. c. la 10 ore ant. mdi tabul'a septemvirală (ca foru de casatiune) va decide a supr'a recursului in casatiune facutu de avocatulu nostru in contr'a judecatei curtii juratorulu adusa in procesulu „Federatiunii“ pertratu la 18 martiu.

Pest'a, 27 mart.
8 aprilu 1869.

Reflessiunile diuariului „P. L.“ publicate in nr. tr. relative la rezultatulu alegeriloru, le resumemu in urmatoriele:

1. se constateza că in sesiunea trecuta se alipira de partit'a deachiana adeca de cea guvernamentală o multime de deputati cari venara numai interesele loru proprie si cari in locu de a intari guvernulu, cadiura numai in greutatea bugetulu.

2. se crede că mare parte d'in presuntivii deachisti in sesiunea viit. abie in cestiunea publico-politica (de statu) dar in osebitele cestiuni interne de libertate nu va merge cu guvernulu.

3. se respinge a priori cugetulu de ase de ființă diet'a, pentru că rezultatulu ce ar urmă ar fi mai defavorabilu si decatu celu de acum, remanendu legea elect. in vigore si comitatele in organizatiunea loru actuala, deci

4. se crede a fi de neaperata trebuintia a) reformarea legii electorale, ceea ce Redactiunii lui „Pest. L.“ i-se pare lucru usioru, b) reorganizarea comitatelor, ceea ce i-se pare lucru mai greu fiindu că mare parte d'entre deachisti nu sciu insi-si ce voru in asta privintia

5. se constateza că acei-a caror'a se fecera cele mai mari concessiuni pre contulu adeveratulu liberalismu se dovedira impotenti la alegerile de acum.

6. deputatii ultranationali d'in opusetiune se asemena cu ultramontanii (clericali) si ultraconservativii d'in partit'a Deachistiloru, d'in tote aceste se deduce

Corolariulu: Guvernulu are sê puna cutitulu liberalismulu nu atātu la gutulu opusetiunii, cātu mai vertosu la alu celoru tardii (retrogradi) d'in partitulu sêu.

La aceste adaugemu si noi ore-si cari observatiuni parte afirmative parte corective.

Au fostu si cāti va deputati romani de panur'a celoru de sub 1. atātu d'in Ungari'a cātu si mai vertosu d'in Transilvani'a, cari, si mai alesu acesti d'in urma, la nouele alegeri si fatia cu pasivitatea romaniloru ardeleni se dovedira a fi si mai impotenti decatu cei de pre aiurea. Guvernulu avu rarulu spectacolu de a vedè pastorasi ratecindu fira de turma, ba macaru turmulitia. Nu scimu dacă ministeriulu va trage invetiatur'a cea mai naturala că unii omeni de acesti-a in locu ca sê pota si sprigin guvernulu se ascundu la spatele lui cerenđu-i scutél'a atotu potinte, adeca lucru intorsu, lucru pocitu. Era cea unturosa a renegatiloru au apusu, mai lipsesce ca natiunea sê intorca dosulu si semi-renegatiloru astuti cari au invetiatur'a maestri'a de a imblă cu doi bani in trei punge, atunci barbati de statu cei de la potere voru fi nevoiti a se apropià de partitulu celu adeveratu alu deputatiloru rom. pre cari „P. Lloyd“ d'in nesciintia sêu d'in malitia inumesce ultranationali (da, fatia cu renegatii sunt intru adeveru ultranationali, dar' in realitate nu sunt ultristi).

La 2. ne luămu libertatea de a ne indo. D'entre deachisti credemu noi, se va recruta contingentulu celoru ce voru combata art. XII. 1867. immultindu-se opusetiunea chiaru si cu deputati de ai natiunalitatiloru. — Recunoscandu adeverulu cu-prinsu la punct. 3 avemu sê ne descoperimu

indoielele nostre relative la a) de la punct. 4. adeca de ar' fi vorb'a numai despre regularea dreptulu elect. dupa censu si pentru nemesi ca si pentru ceialalti crestini apoi daca la reducerea censului de la pamentu laecuivalentulu in bani nu se va restringe dreptulu de pana acum, atunci da, altmintrea reformarea, nemeritandu acestu nume, va intempina opusetiune grandiosa, lupta inversiunata. — Asemenea si cu cestiunea reorganizării comitatelor, daca diet'a si ministeriulu nu voru trage socotela preste totu libertatii publice a cetatieniloru, — de nu voru ajutà la guvernarea de sine, si in parte de nu voru multumu mai nainte de tote prin legea elect. apoi mai alesu in comitate interesele poporatiunii intregi si ale natiunalitatiloru nemagiare d'in municipie, — guvernulu a fara de elementulu magiaru va instrainà de la sine, ba va inversiunà chiar' in contr'a sa tote elemintele de prin comitate, pre candu daca ministeriulu si diet'a voru staru a combina usiorarea guvernării respund. cu asigurarea si desvoltarea guvernării de sine (selfguvernement) a municipieloru, apoi voru innainta desvoltarea vietiei natiunale a poporeloru nemagiare, elemintele cari sê spriginesca pre guvernulu voru cresce in mesura neaseptata. Vedia guvernulu daca si-intielege missiunea cea pre-cātu de grea preatātu de sublime.

La cele lalte puncte si la câte-va cari le vomu culege d'in art. II. alu lui „P. L.“ vomu continua observările in nr. viit.

De langa Milcou, 28 fauru 1869.

Dle Red. Ati cetitu in „Romanulu“ de la 1. fauru a. c. intempinare ce o fece unu abonatu prea stimatu alu acelu diuariu, asiè numitei parole de dî a unoru-a „că neutralitatea Romaniei s'a compromisu d'in caus'a romaniloru transilvani, sêu mai bine d'in caus'a Transilvaniei.“

Cele scrise in aceea intempinare sunt prea adeverate; pentrucă se baséza pre fapte. Dar' lucrulu in sine a fostu destulu de momentosu ca sê storca lacrimi de dorere d'in ochii toturoru romaniloru cu sentimente adeveratu natiunale. Pentrucă unde s'ar aflà acea anima romanésca, carea audfindu acele siop-te nemernice, aceea parola de dî, care tienteza a produce ura si desbinare intre fratii de unu sange, sê nu se infiore, sê nu se amarésca pan' in sufletu. —

Romani'a recunoste cātu datoresce ea romaniloru de preste Carpati. Ea scie, că nece imprumutulu ce l'a luat, nu l'a datu inca, necum sê fi facutu ceva preste mesura, ce ar' potè atinge susepsibilitatea altoru-a, sêu ce ar' potè compromite neutralitatea ei.

Au fostu tempuri pline de pericolu pentru Romani'a cea frumoasa, si adi libera; au navalitu tatarii si alte orde barbare; si la cine au recursu romanii d'in valea Dunarei pentru ajutoriu? totu la fratii loru de unu sange. A venitu Radu Negru chiamatu de campulugeni contr'a Tatariloru nesuferiti; i-alungă pre acesti-a, intrun mitutelele principate cari desbinate nu poteau resiste barbariloru, si astfelu intemeliă Principatulu Romaniei muntene.

Asemenea facu Dragosiu Maramuresianulu, in Moldov'a.

Seculi au trecutu si Principatele Munteniei si Moldovei, organizate si consolidate de acei frati ai loru, au luptatu cu sucesu contr'a toturoru incursiuniloru sangerose.

Candu acestea Principate fure amelintiate prin noue coplesiri straine, a-si pierde limb'a, si cu ea natiunalitatea, veni Lazaru, si alti romani de preste Carpati sê-si dèe concursulu loru, spre a scapà, acestu tesauru scumpu ce ni mai remasese de la stramosii nostri ca principalulu caracteriu viu, intru oceanulu poporaloru de vitia straina.

De câte ori Principii romani au intratu in Transilvani'a, ca sê resbune vre o nedreptate ungerésca sêu sê li cera contu pentru perfidi'a loru, ce o aretàu for desu in decursulu luptelor cu Turcii, totu-de-un'a au intempinat opusetiune d'in partea unguriloru si a Sasiloru nestatornici; era romanii in

tote acele-a mici periode mai resuflau de apesările grele.

Numai o mica atentiune se cere pentru ca in decursulu toturoru seculiloru, prin tote acele amestecature de fapte, sê se observe ca unu firu rosu, legatur'a spiretuala a toturoru romaniloru inchisi intre Dunare, Nistru si Tis'a.

Se va intrebà ori si cine: cum se pote ca in piepturile romaniloru, asta di in secululu luminei, sê se fi recitu intr' atāt'a sentimentulu iubirei natiunale, in cātu sê yinc pana sê acusa intr'unu chipu atātu de gravu? A respunde la acêsta intrebare spontanea, nu se cere nece o agerime politica.

De candu s'a introdusu feudalismulu, si astu-feliu, s'a impartitu societatea, in prea avuti, prea potenti, si in seraci; in privilegiati, si alti desbracati mai de tote drepturile, — inca de atunci a inceputu a se organiza o lupta intre aceste doue clase, lupta care asta-di pretotindenea este aproape a se fini cu totala invingerea democratiei, a supr'a clasei aristocratice, clasa cu atātu mai periculosa, cu cātu chiar' neci asta-di nu vrè sê scia nemicu de principiulu celu mare alu natiunalității, ci preste totu formeza o specie de omeni pofitori de domnia, nesuitori la oligarchia.

Acêsta lupta duréza de unu tempu incoce si in Romani'a, si acumu decurge cu inversiunare forte mare.

Nu are sê se mire nimene deca in astfelu de impregiurări, aude că acêsta clasa de omeni periculosi, si-ia totu felulu de parole de dî, numai si numai ca sê pota reesi invingatōria.

Sunt unii d'entre ei cari s'au convinsu că este desiarta tota lupt'a loru, că adi-mane voru trebu sê se lapade de principiile loru, s'au voru cadè invinsi. Dar' pre cātu casciga democrati'a de asta parte, pre atāt'a pierde de alt'a. Pentrucă se aflà unii nemernici, lingăi, cari pentru interese particulare, pentru cātu unu osu de rosu se dau de instrumente servile a ruginitiloru. — Eca o cauza pentru ce, se mai prelungeasca lupta intre aceste doue clase.

Acesta lupta generale a isbucnit de multu si la Dvostra in Imp. Austriacu, si precum se vede asta-di s'a inversiunatu mai multu ca totdeun'a.

Este dara prea naturale ca protipendatii de acolo, cu cesti de aici sê dèe man'a intr'o lupta de interesu comunu pentru ei, si impreuna sê strige cum le vine la gura asupr'a democratiei de aci si de acolo, protipendatii de la Pest'a, asupr'a democratiloru condusi de Brateanu, éra cesti de aici asupr'a Transilvaniei si Transilvaneniloru.

Ci nu ve lasareti a ve amagi, cātu e negrulu sub unghia prin astfelu de parole, ele de securu nu sunt ale romaniloru, ei ale neromaniloru. Neghin'a este aruncata cu multa dibacia, sê demunstrămu si de o parte si de alt'a, că o scimu sterpî. Si ve ascurămu că ea n'a prinsu radecine, de cātu in animele clasei care n'are natiunalitate, si a catoru-va lipiture si lingăi, cari mai au inca multe si nenumerate parole, intre cari si: „calumniare audacter“, si „finis sanctificat media.“

Salutare fratiesca.

Unu abonatu.

O septemana cu verfu de la Crisiulu rapede, pana la Crisciorulu negru. *)

Diu'a de 18 Martiu in Beiusiu.

Venit post multos una serena dies.
Tibullus. 3. 6.

De e adeveratu că nu-e serbatore mare in lume fâra vigilia, asiè atunci diu'a de Mercuri (17 m.) cu nopte cu totu a fostu numai vigilia in ambele castre politice, nu pentru serbatorea celoru 40 de santi (la 18 Mart.), ci de asta-data pentru serbatorea a 40 mii romani d'in sinulu nemidilocitu alu Bihorului; deci asiè dupa datin'a crestina, sê incepemu si noi serbatorea cea mare de Joi, cu vigili'a de Mercuri.

Sub cuventu că ungurii au serbatore, tergulu semptamanei a cadiutu chiar' in diu'a vigiliiei; va sê dica celu mai bunu titulu de cortesia pentru végșoisti, ai caroru-a partisans erau concentrati in Beiusiu si apropiare, pana candu simburulu partidei natiunale erà departe la Vascon.

*) A se vedè nr. 24 si 36.

De la 10 ore a. m. porcede d'in clubulu democraticu, ori mai bine: cerculu de conversatiune cetatienesca — unu conductu de cetatieni unguri, pucini romani, si câte unu tieganu cu pene rosie in parlarla — a la Patay — cu stéguri in frunte strigandu alungulu tergului d'in resputeri Eljen Véghsö, si Eljen Visiu (romanesce) — firesce ca sê faca presiune, si sê demonstreze in contr'a candidatului natiunali, care acum de Domineca venise in Beiusiu cu triumfu; — si in urma se postara langa cas'a candidatului loru; dupa ovatiuni in limb'a unguresca si romanesca, Véghsö se arata in feresta, intre altele, promitiendu alegatoriloru sêi, cum câ acusi mani (dupa ce lu voru realege cum se dîce pre unguresce: ha lesz rá jó idő) le va da socotéla despre cele ce a lucratu la dieta trei ani de dîle — (nu s'ar' fi opintitu pre tare de li-ar' fi spusu chiar' si atunci not. cul.) si deodata si-va ilustrà programulu sêu politicu (qui bene latuit bene vixit. idem.) apoi s'a abatutu la idealulu sêu, precum si in 65. promisesse a conlucrâ in favorea poporului, in cestiunea urbariala, in ceea ce privește pamenturile remanentiale, — ca unu alter Liciniu Stolo — asiè si acum a amintitu ce-va despre cestiunea muntiloru; aceia sunt inimicii vostri cari vreu sê ide de la voi muntile, ori muntilele (ipsissim'a verba). Aici si preste voia sê stâmu pucinu; dle Véghsö! partit'a natiunala nu se identifica pre sine de locu cu dominiulu, au nu si in 1865. dominiulu civilu si besericescu a tienutu cu Dta; de nu credeti intrèbati pre Szarukány, ori ve deschideti credentialele; au nu si acum cét'a propopesci, preotiesca, fersterulu celu mare alu paduriloru unguru, ma si unu romanu ti-au fostu man'a drepta? pre semne, câ sumarii cari au binevoitu au votatu pentru Dta; ergo, sub ce cuventu ar unci, si identifici partid'a natiunala cu dominiulu? fiti dara linisciti, câ nu numai Dta, ci multu mai vertosu partid'a natiunala doresce d'in inima, chiaru dupa natur'a lucrului a midiloci ce e cu lege si cu viintiosu in cestiunea urbariala pentru usiorarea poporului; da da, partid'a aceea, care dispune d'in sinulu sêu (Beiusiu, Vasceâu) cu vre-o 10 advocati pana candu Dta d'in colo asiè dîcandu esci singuru (chiaru si fratele Dtale te-au parasitu la urna, credemu cum câ seriosu, sêu de cum-va unu Dr. in legi a votatu cu partid'a romana nu d'in convingere, ci d'in hitre, ori batjocura pentru alegatorii romani, atunci i spune sê-si puna poff'a ori diplom'a de cuiu cu tota jurisprudentia sa) deci erà mai bine dle sê ne crutiez, si sê nu ne provoc, câ-ci dieu, precum de trei ani in coce de candu ne numirati in publicu: cei cu gur'a mare; asiè si acum remaneai de noi in buna pace; buna minte ca si unu ignotus in Israel (daru ore in diurnalistic'a unguresca cu cale a fostu a ne inferà? partid'a intrega, specialu gimnasiulu si dominiulu; èn socotesce, intrebate cu Jovu cum ai esitu, vremu sê dîcemu cum ai venit in dominiulu diecesei romane oradane Dta et Comp. si cum ai esitu; deci e o datorintia cavalerésca a vedè mai departe de câtu lungulu nasului; tîti'a dulce care o-ati suptu de la unu dominiu diecesahu romanescu sê ve fia de bine; celu pucinu inse respectati pre fih diecesei si institutelu ei, cari daca

cum-va sunt daco-romane — a daco-romanismus felemelte fejét — cum dîce corespundintele Dtale in „Bihar“ cu buna sema au si superiori rege-sci, tier'a are legi severe, n'are lipsa sê te faci si Dta, ori mai bine corespundintele de aproape alu Dtale unu altu Carolu Rath etc. cum ti-voru respunde altii unguresce la loculu sêu.)

Dupa cele petrecute la cas'a lui Véghsö, conductulu a undulatu pre tote stratele Beiusiulu insemnu de invingere pentru diu'a urmatoria, si ca sê ne faca noe sange reu; daru romanii cei buni diceâu intre sine: lasa, petreca-si asta-di cei cu pene de cocosiu; câ-ci mane voru serbatori si romanii cei verdi ca stegearulu, cu pene virgini de bradu si èdera (a cesteau fostu semnele ocazionale ale partitei romane natiunale, conformu notificarei comitetului.)

Asiè a trecut diu'a; dara cu multu mai lunga a fostu vigilia noptii petrecuta in agitatiune si nerabdare ca si candu te pregatesci la o cale lunga, de nu cum-va la o lupta dubia, si nu scii ce vei visà; comitetulu s'a consultatu d'in capulu locului: quid juris, quid consilii; pentru câ luase de scire câ milit'a recurata de partid'a contraria spre a intimidà pre romani — ni-a venitu in minte casulu de la Alesdu d'in 1865 — in locu sê stationeze in Beiusiu in loculu alegerei, in diori de diua va sê plece in frunte cu speditoriulu postalu d'in locu, in calea poporului alegatoriu. (Ce vorbesci nebune! sê ésa ostasi si persecutori calareti spre intempinare la o miliara inaintea poporului blandu alegatoriu romanescu, e numai unu complimentu alu iubirei; câ vedi inaintea unguriloru d'in Tarcaia si Fenesiu, déca nu i-a iubit nime, nici câ i-a intempinatu cu chore si alaute: da da, asiè se sbuciuma in doreri tirania candu scapeta; si pre langa tóta reclamarea comitetului, ostasii si persecutori au binevoitu a ne intempinà.)

La mai multe case romane, unde se lucrà inadinsu penele natiunale pre cum se dîce romanesce — éra in stilulu europenu cocarda — preste totu la vre-o 2 mij, nici nu s'a stinsu lumin'a noptii, pana candu au reversatu diorii d'in 18 martisioru accoloru 40 de santi.

Cerulu, soarele, care de mai multe septemane totu a plansu si lacrematu, asta-di s'a infatîsiatu pre orizonte ca scaldatu in lapte; si noi cari scieamu, ce insemna a veni golu si setosu in diu'a senina sêu in diu'a ploiosa cale departe la uru'a votisarei, la unu poperu iludatu de atâte ori, amu dîsu: si Ddieu tiene cu noi; fie numele lui binecuventatu!

De la 6—9 ore Beiusiulu intregu ti se pareà o scena comica; carutie, calareti, persecutori, ostasi, cetatieni si juni studiosi, care cu pene de cocosiu, care cu ramu de bradu, curgeau in tôte partile: cum s'ar' dîce in scriptura: esiti spre intempinarea loru; unii strugiau de pre pareti placatele lui Ionescu cu greble de fieru, sê nu remana neci de pomana; altii smoleau pre Véghsö celu ingropatu (in sicriu de varu câte cu doue cruci.)

Pre la 9¹/₂ ore partisanii lui Véghsö veniti de timpurlu, mai fecera unu rondu, ca si eri prin stradele Beiusiulu, cu atâta opintire, câtu ti-se pareà câ

pere lumea, unguri, romani, têtui (de la ferari'a dominala d'in Petros'a) si jidovi — nouii cetatieni (pre cont'a imprumutului câiloru ferate) se intreceau calari si pedestri in entusiasmu, ori mai bine si-faceau de capu, ca-si cum ar' fi presimfitu câ i arde munculu la degetu.

La 9¹/₂ uimire generale, unu noru luminos ca celu d'in muntele Tavorului a umbritu de la resaritul Beiusiulu, de pre calea Ardelului vinu romanii, aici sunt d'in tôte partile 1000 si mai bine de romani sprinteni, in frunte cu presiedintii si membrii ambeloru comitete, flacâi tineri calareti, juni studiosi, intre hore si vivate fragorose*) fluturandu steagurile natiunale, cu totii inpenati cu bradu verde si èdera farmecatori intrara maestaticu prin uliti'a cea de frunte alu S. Ioanu si descalecara la curtea ominosa — bonur omen, a d. advocatu I. Vasiu unde repetîndu-se ovatiunile li se infacisâ candidatulu doritu Il. d. D. Ionescu, rostindu-li credeulu sêu politicu intre vivate insufletite (sê fia parad'a deplina ni-au insotitu si cu rassierii cu persecutori) astfelu nu mai trebeu altu comentariu, decâtu chiar' si dusmanii politice vedindu maiestatea, disciplin'a si moralulu politicu alu romaniloru, li-au cadiutu imperatusiulu de locu.

La 10 ore precisu, d'in drept'a membrii comisiunei alegatorie, in tota gal'a, colpogie si sabie, d'in stang'a barbatii romani de incredere, cu caciule si toiage intrara in sala opidului.

Prochiamandu presiedintele comisiunei d. Iancu (favoritu de ore-candulu alu nemuritoriulu Vulcanu) dupa formalitatea sa actulu alegerei, prof. I. Selagianu a candidatulu de deputatu pre D. Ionescu éra de membrii controlu incredintati, pre dd. advocati P. Cosm'a si I. Cretiu, de cea-l-alta parte not. I. Pap a comendatu d'in partea lui — pre dle Véghsö candidatulu deputatu, si barbatu de incredere pre dnii cont. L. Porcia si T. Fassie si éra atunci ce sê mai vedi? rusu cu minte ori cale verde; fratele candidatulu Véghsö interpelandu comisiunea conscrietoria, fece exceptiune contra cualificatiunei de alegatoriu a candidatulu natiunali advocatu diplomaticu, cunoscutu la noi in Biharia ca fostu vice-comite, si ma de curendu comite supremu in Zarandu si pretinde actu protocolariu, ce sê faci? barbatii romani de incredere replicara, sê nu ne facemu de rusine inaintea tierii si a dietei; — cu tote acestu presiedintele nepartialu, si sciutori de legi a mandatu sê se compileze protocolarminte, famosulu protestu; adeca parturiant montes egreditur ridiculus (ne pare reu pentru vice-presiedintele not. Benedeck, care altcum ca ungu s'a portatu destulu de umanu, cum nu si-a deschisu gur'a la atare anomalia) si lucru de minune d. protestantu Dr. in drepturi de locu a votisatu pentru celu-a carui-a i trasese la indoicla protocolarminte cualificatiunea de alegatoriu. (Dnule Dr. mai bine erà sê te lasi in sfirila dupa prob'a de esamenu antâia, candu te referu sara decâtu sê te fi cuceritu inca odata, pentru atâta jurisprudentia necalita.)

*) „Fragorose“ ar' fi o spressionu multu mai potrivita, deci o si recomandâmu. Red.

R O M A N I A

Romanii di'n Macedoni'a si poesi'a loru populara.

(Urmare. *)

IV.

Barbatulu intorsu d'in strainetate.

Feciu siept'ani tu csenitie
Trâsi nauntr' Anatolie;
Mi vinie dorlu s'mergu a casa,
Dolia n'veast'a s'nu me-alasa.
Laile cseane ce sun greale,
Greale greale far' de cale!
Mi-afiai muma calogréua,
Calogréua ca boiaua.
— Bunâti diu'a calogreua!
— Ghine vinesi lai diavate,
Mai diavate, lai marate,
Lai marate nverinate!
Naca vini de-Anatolie,
I di laia de Vlahie,
Nu-mi vediasi si hiliulu meu?
— Ea hiu, dado, hiliulu a têu.
Laia-mi desperâ muliare
Spune-mi, dado, cine-o avé?
— Tine o ai, tine nu-o ai.

(Lipsescu aici câte-va versuri in cari do siguru se aréta câ femeia s'a calugaritu)

— Vream, lea dado, se m'insoru,
Ma di Tina-mi vineà doru,
Cseanelo mi fura greale,
Câ de voi mi vineà geale.

*) A se vedè nr. 5, 6, 11, 18 si 29.

Am facutu siepte ani in strainetate
Toemai in nauntru in Anatolia;
Mi veni dorulu sê mergu acasa,
Ca serman'a novést'a sê nu me laso.
Négr'a strainetate câtu este de grea
Grea, grea preste mesura.
Mi-am gasitu mam'a calugaritia,
Calugaritia ca colórea cea négra.
— Buna-ti diu'a, calugaritia!
— Cine ai venitu sermane caletorule
Caletorule nenorocite,
Nenorocite, amarite!
Nu cum-va vini d'in Anatolia,
Séu de negr'a Valachia,
Nu cum-va ai vediatu si pe fiulu meu?
— Eu sum, mama, fiulu teu.
Pe nenorocit'a si desperat'a mea muiere
Spune-mi, mama, cine o are?
— Tu o ai, tu nu o ai.

(Lipsescu aici câte-va versuri)

— Voiam draga mama, sê m'insoru,
Dar' de Caterin'a mi vineà doru,
Strainetatea mi-a fostu grea,
Pentru câ de voi mi vineà gele.

Nota. Rumeliotii credu câ cei d'intr'insii, raportu cu tirania d'in Turcia, apoi la fieri cari se instrainéza in tier'a Romanésca nu se muséti'a secululu femescu de aici, care face mai intoreu acolo. Acést'a o atribuescu la fieri pe barbatii loru sê se însóre si sê remu cirea si pacea, in care traescu aici omeni in na aici.

V.

Bellin'a.

Domineca câtra merinde,
Bellin'a se-alaci de minde.
Mori Bellino, mori lâita!
Nu stateai pan' t'aperita?
— Nu stateam câ mi-erà frica
De Stamati câ me dimica.
— Iu te ceai mori boisita,
Ca icôn'a chendisita?
Bagasi laia de lâlâni
De lâlâni si de tâtâni.
Iu te ceai nôptea pri luna,
Tieneai verle s'nu-ti asuna.
Bardenile trei mohaladi,
Bellina le feace mascaradi.

Nota. Fidelitatea si supunerea femeiloru terile loru. Rumeliotii, candu o femea se arde Rumeliote la barbatii loru este cantata in mul' in neintielegere cu barbatulu ei si ea vreu sê canteco populare, d'in care amu datu doua desparta, nu potu sê intieléga despartirea, numai (vedi 3. 4) unde se pôte vedè. Inse si fe-daca o femea provóca acést'a, dîcu „S'alaci meile cele rolu si-au si ele cântecelo loru, cari minte.“ — Despartitii trecu do omeni rei se canta spre perpetuarea pedepsei pentru aba-

Domineca câtra merinde,
Bellin'a sê turburâ de minte,
O Bellino, o innegrita,
Nu stateai pâna in spre dior?
— Nu stateam câ mi-erà frica
De Stamati câ me face bucâti
Unde te duceai o inegrita,
Ca icôn'a improbodita?
Au pusu jalea la unchiu têu,
La unchiu têu si la parinti.
Unde te duceai nôptea pre luna,
Si-ti tieneai corceii sê nu sune.
Bardenile trei mahalele
Bellin'a le facu masearele.

Votarea s'a inceputu cu Beiusiulu, pana atunci inse, se returnam între alegatori.

Tribunulu I. Vasii acela care a luminatu poporul mai nainte in conferintie pentru dreptu, consciintia natiunala si detorintia patriotica, acum de nou se urca la tribuna vremu se dicem la rostu ori si mai limpede, pre petra angularia (cutare mosiu alu seu si-a pusu lavitia de petra se sieda la cornulu casei familiare, ca si candu ar fi presentitu ca fiulu lui va se stec oreccandu pentru poporu acolo, unde parintii numai au siedintu) de unde talmaciundu de nou insemnetatea d'flei, poporul se imbata in sintiulu natiunala; numai cu asiè feliu de betia se pote esplicà corespondintia nerusinata d'in tabar'a lui Véghsö in diurnalulu — „Bihar“ per étetés és itatás despre unu poporu blandu si moralu.

De aici asiè dicandu partit'a intréga romana s'a asediadu ca si in castre, cu frontulu spre sala votisarei, cu aripa dreapta spre Véghsö, cu stanga spre Cosma (curtea familiei Kaffka, unde descalcase candidatulu romanu) in dosu piati'a. Partit'a unguereca — more patrio — s'a incuibatu in sala votarei in ocolu si in fruntea utilitiei magiare; in sala si in ocolu, pentru ca se aiba ocazioni bune a complimentat' constitutionalmente pre romani, candu acestia intrau câte unu satu douela votisare — câ-ci, nota bene, milit' a calareta a fostu roudatu prin presiedintele afara in utilia, sub cuventu câ-su calareti, ca si cum intr'una curte larga nu ar fi incaputu vre-o patru militari, deci asiè leniscea interna s'a incredintu persecutoriloru, scimu bine pentru ce; dar' lasa fia, invingerea e mai frumoasa cu insulte, batjocure, siuicature, decâtu éca asiè malaiu dulce.

Pana pre la 4—5 ore d. m. cumpen'a lui Véghsö era mai grea; dupa ce inse a intratu liter'a M. doue comune mai mandre romane: Meziasiu si Meziadu (d'in acésta comuna s'au mai conscristu la 70—80 insi — câtra cei 4 — in diu'a d'in urma prin energi'a comitetului) au scimbatu bilantiulu, bilantiulu de bunu auguriu, care pentru cerculu romanu alu Beiusiulu credemu va se fia Milenariu.

Ser'a pre la 10 ore tote erau perdute pentru partid'a contraria, atunci candu si liter'a T. (Tárkány) cadiuse in scafa, câ-ci se scia bine câ (V.) Vascaulu va corona pentru romani; la Véghsö leniscea mormentala, intunerecu, diceau romanii inventiosi câ e priveghiu, cu tote câ precum spunu limbele se pregatisera pentru unu ospetiu (banchetu) de 200 insi; unguirii se stracurara mahni acasa; — már csak az a Joneszky gyöz — chiar' si vice-pres. Benedek, care pricepea mai inadinsu insemnetatea lucrului se duse de' cu tempu la ale sale.

De la tacerea mormentala, se ne abatemu la viet' d'in castrele romane; alegatorii romani, cari mai mare parte plecase eri de acasa, si asta-di tota diu'a stetese in picioare nemancati si nebeuti, dupa votisare in locu se se departeze acasa, stetera locului, acceptandu cu sete esitulu lucrului; seu cine sar' departa d'in o tabara asiè morale si vesela! giuru impregiuru advocati, — unulu calare cu stegu si list'a alegatoriloru in mana ca se-i graesca ca pre ostasi in ordine pre cei chiamati, cari apoi sub slegu in

frunte cu preotulu si judele naintasera spre loculu votisarei, — preoti, si dascali, — inca si d'entre cei-a ai lui Vulcanu — poporul in mani cu facile, in verfulu steguriloru nenumerate bradu verde, edera si candile; cantece, si cuventari neinterupte, numai prin vivate periodice; ti-se pareà câ esci in raiu; in vietia ba se mai vedisera si nopte mai frumoasa; veniti popore civilisate admirati pre romani, si invetiati virtute cetatienesea, — singuri unguirii au marturisitu câ asiè disciplina, merita totu respectulu, (Centurionulu calaretiu d. adv. V. Ignatu, care ca si unu Scitu, tota diu'a si noptea diregeà calare, a bine meritatu respectulu totururu-a.)

Intre 11—12 ore insufletirea nemarginata; presidele prochiama pre d. D. Ionescu de deputatu alesu alu cercului de Beiusiu prin majoritate de voturi; credentiuallulu se ajusta dupa formalitatea sa subscrisu prin presiedinte, notariu V. Siarcadi, si barbatii de incredere romani: (c. Porcia, si Fassie Tyodoru refusara de a subscrie.)

De locu se presentat' deputatiunea la d. Ionescu, unde inmanandu-se mandatulu prin d. Jude alu Vascolului A. Popovicu: totulu ti se pareà o mare de bucuria.

Pentru Véghsö au votatu 10 comune; 5. ungueresci, ori mestecate, cinci romanesci; pentru Ionescu 72 de comune curatu romane; — totu-si Véghsö a seccatu preste 600 éra Ionescu numai preste 700. voturi. Mitte sapientem nihil ei dixeris; despre partialitatea comisiunei conscriitoria.

Poporul alegatoriu pre la mediulu noptii s'a resfiratu câtra casa in ordinea cea mai exemplaria.

In alta diu'a pre la 4. ore dp. m. Alesandru Romanu intrâ in Beiusiu cu triumfu; petrecutu de tavii ceicani, si intimpinatu prin comitetulu si inteligintia de Beiusiu.

Sambeta ser'a conductu grandiosu de facile la ambii deputati natiunali; apoi banchetu — non plus ultra — se remanemu detori si pana de adore.

Duminea pana in media-di plecâ Romanu spre campia — de ventulu rece audisemu; éra dupa media-di, Ionescu spre muntii Ardelului.

Asiè ni spunu „cabalistii“ cum-câ imperatulu Solomonu si dupa morte a mai amblatu unu anu de dife pre picioare; si astfel nalucele ori smeli, cari muncea d' si nopte la beseric'a lui, nu si mai intrerupeà lucrarea cugetandu câ elu mai traesce in adeveru; ci mai in urma unu verme a rosu inadinsu toiagulu pre care se redimâ, si atunci nu mai de câtu s'a cutrupitu; si vedindu acésta sufletele aservite, numai de câtu se emancipara, si se fecera libere.

Chiaru asiè antagonistii nostri politici, cu tote câ au moritu de multu d'entre noi, se mai redimara indelungu pre toiagulu sgurosu alu privilegiiloru feudale; éra poporul blandu care asudase seculi diu'a si noptea pentru comora loru, cugetandu câ mai sunt viui in adeveru, se munci inadinsu; pana mai in urma resarindu lumin'a d'flei, spiritulu timpului, s'a resipitu negur'a d'in ochii poporului nalucitoriu, sgurosulu toiagu alu feudalismului, s'a rosu chiaru prin vermele seu, prin rugina sa, Molochu — Solomonu — s'a cutrupitu, si popo-

rule romanu in cerculu Beiusiulu, apare mandru ca stegiarulu.

Beiusiu, lun'a lui martiu 1869.

V... ad hoc.

Cetatea-de-Pétra ^{31/3} 1869.

Eri s'au inceputu, si adi s'au finitu in districtulu nostru alegerea deputatiloru. In cerculu Mestecanului fu alesu cu aclamatiune (nefindu contracandidatu) D. Vasiliu Buteanu, in cerculu Siomcutei D. Iosifu Popu asemenea cu aclamatiune in contr'a Dlui Medanu si in contr'a contelui Teleki Géza.

Credint' a politica a alesiloru, rostita in fati'a poporului, neasigurâ despre tinent'a loru impavida cu partit'a romano-natiunala la venitor' a sesiune dictala, si ne place a crede, câ voru fi consecuinti tientei loru d'in 1861. avendu esemple splendide despre condamnarea acelor-a cari in 1865 s'au alaturatu ca nescari apertinentie ruginite si nefolositorie câtra intieptulu unguiloru. *)

La reesirea acestoru deputati prelanga tote intrigele machiavelistice — au ponderatu mai cu sama firm'a sperantia a poporului, cumcâ candidatii loru sunt independinti, si ca Romani adeverati pentru unu blidu de linte seu pontru o cassa Vertheimiana ²⁾ nu se voru maguli neci in drept'a neci in stang'a in cestiunile cele vitale pentru natiunea nostra si pentru libertatea poporului.

Fiindcâ d'in partea contra-candidatulu d'in cerculu elect. de Siomcut'a-M., contele Teleky si agentii sei, intrebuintiara mediuloce scandalose, nu va fi de prisoru a impartes' unele. — Asiè d. e. G... N... officialistu, in fatia romanu pre dosu bastardu, precum e si d'in nascere, nu s'a rusinat a caletori cu contele Teleki Géza prin satele romane, pentru ca se atraga poporul romanu pre parte acestui-a, inse poporul Chioreanu nu e inca bastardu. — Dl. G... N... nu-si aduce aminte de anulu 1861, candu ca Invetiatoriu comunulu s'a laptatu d'in sudorea Romanului? si totu-si dsa se face instrumentu in contr'a intereselor acelu poporu. — Nu-si aduce aminte (si pote câ nu si-aduce acum'a, câ-ci este in pene profesci) câ nu de multu ca ex-gendarmu cu boconce si cu o gubutie se maguliâ pentru unu postu de diurnistu, atunci candu nici numele nu si-lu scieà scrie bine, si totu-si fusese primitu de diurnistu ca Romanu? nu-si aduce aminte de 1848 candu famili'a Dsale au fostu maltratata pana la cele ultime de contrarii Romaniloru? si totu-si retacesce in castrele straine? inse de se afla mai bine in acele, nu-i pismui, si nici nu perdemu nimicu cu Dsa.

A... A. ca asemenea officialistu, si feciorulu unui preotu romanu, nu s'au sfiitu pre partea contelui amentitu a amagi poporeni d'in loculu nascerii sale, ca se tiena cu contele, câ acestu-a le va suplini lemnele trebuintiose la edificand'a beserica romana, — si totu in tempulu acelu-a au asigurat' pre alesulu deputatu Iosifu Popu despre partinirea d'insului, oblogandu-se in fati'a mai multoru-a a rabdâ 25 de

*) In sesiunea trecuta deputatii romani independenti in cestiunile vitale pentru natiunea rom. seu de acele cari li-se pareàu a fi in strinsa legatura cu aceste au tinentu un'a, éra in cele ce nu li-se pareàu a fi in strinsa legatura cu vre-o cestiune vitale, adeca in cele mai secundarie, au votatu candu cu un'a candu cu alta partita, fie carele dupa convingerea sa propria. Solidaritatea fusese intre deputatii rom. numai in cest. de nat. si cea de „Uniunea Tr.“ sperâm câ in sess. viit. solidaritatea se va estinde si precisâ mai bine. Red.
2) Plina seu desiërta? Red.

VI.

Canteculu lui Nic'a.

Cea-lui Nica, lai cea-lui Nica,
Doule s'ne-agudésca pica!
Ce are Nica sta nverinat?
Li-intra cutitlu tu hicatu.
Scóla n'veast'aprinde sér'a
Câ Nica va s'nu l'afia sér'a;
Scóla n'veast'aprinde focu,
Ca Nic'a va s'lu-aruncâ locu;

Scóla Nica, scóla frate,
Câ mi-te plangu douele cumnate;
Scóla, Nica, scóla hiliu,
Plange n'veasta'n capetâniu;
Vincera oile la strunga,
Vai de Nica cum' s' le mulga!
Latra canili pre geana,
Gritili-alu Nica se li-ingana;
Dusera oile la sârinu,

Aide Nica s' le marsini;
Dusera oile la balta,
Gritili — alu Nica se lo-adapa.

Nevést'a lui Nica, nevést'a lui Nica,
Pe amendoue se ne lovésca trasnetulu!
Ce are Nica de stâ vestedita?
Si intra cutitlu in ficatu.
Scóla-te novést'a si aprinde sér'a,
Pentru câ pe Nic'a nu lu va gasi sér'a;
Scóla-te nevést'a, aprinde focu,
Pentru câ pe Nic'a au se-lu arunce in pamentu (grópa);

Scóla-te Nica, scóla-te frate,
Câ mi te plangu amendoue comnatele;
Scóla-te, Nica, scóla-te fiule,
Plange nevést'a in capetâniu;
Au venit'u oile la stana,
Vai de Nic'a cum' se le mulga!
Latra canii pe prisicu.
Strigati-i lui Nic'a se-i chame;
S'au dusu oile la sarinu (locu unde se dá sare oiloru)

Aide Nica se le dai sare;
S'au dusu oile la balta,
Strigati-i lui Nic'a se le adape.

ce-va de la mine si de pre apoi lu pornescu (incepu canteculu) si lu plangu si alando (celealte betrane mi ajuta) — o mai intrebâi cum seiu celealte se-o ajute daca atunci chiar' ea compune canteculu de mortu; ea respunse „apoi cum pornescu, ele seiu ce sbóre (vörbe) vinu.“ — Dar' forte putiene cantece de aceste am potutu se culegu pentru câ babele cari lo seiu, nu voru se le dica, avendu superstitiune noua, pentru care cele poete au si plata de la cá daca le voru dice, are se móra cine-va. — Canteculu de mai susu se canta la pastorii caface, si éca ce-mi respunse „forte lesioru (usioru) liâ ce-va de la unu cantecu d'in acele ce seiu, liâ ce-va de la altu, mai adauge si eulcare in revolutiunea greca de la 1821 in

Acarniani'a si-lasâ oile si merse la lupta, costumul loru forte pitorescu. Ei sunt forte de unde a fostu transportatu in familia cu pe-ospitalieri, franci, mandri pana la fanatismu ptulu ruptu, dupa cum ni-se spuse de celu oare, de natiunalitatea Romana, voinci, si pentru ne a dictatu canteculu. Nic'a a fostu Farsieamicetia si parola si-dau si viet'a. La ei se rotu. Farsierotii sunt nomadi respanditi in afla cele mai multe cantece populare, in cari tota Rumeli'a, sunt renumiti intre Romelioti se canta mai multu barbatii de capitani. Multi pentru limb'a romana ce-o vorbescu ne amecapitani destinsi in resolutiunea greca, precum stecata cu vörbe straine si plina de cuvinte la-Giavela, Cionga, Bocari, Lambru, Cacioni, tinoaci curate; sunt curatu imbracati in straiu Lepenioti, Zerva etc. au fostu Farsieroti. Gre-albe de lana tiesuta forte finu de femeile loru, cii i au facutu in istoriele loru Greci, dar' celu cari se deosebescu de cele-lalte Romano prin putienu numele dovedescu câ au fostu Romani.

VII.

Chita Tejea Noti.

A treia di de pascele mari
Vatamara trei lionari,
Trei lionari, trei notinari,
De li cârcara pre mulari,
Si li trecura prin pazare,
Se ciudi si micu si mare.
Chit'avea 'nâ laie muma,
De lu plangea noptea pri luna,
Si-avea si-una laie teta,
De lu plangea nóptea sub tenta.
Tejea-avea 'nâ laie dada,
Si lu plangea nóptea pri vatra,
Si-avea si-un'a laie sora,
De-lu plangea nóptea pri somnu.
Noti-avea mási cusurina,
Ce-lu plangea noptea pri cina.

A trei'a di de pascele mari,
Au ucisu trei lei,
Trei lei, notinari,
De-i incarcara pre catâri,
Si-i trecura prin piatia
Si se uimi si micu si mare
Chitu aveà o sermana muma,
Care lu plangeà nóptea pe luna,
Si-aveà si o sarmana matusia,
Care lu plangeà nóptea sub cortu.
Tejea aveà o sermana muma,
Si lu plangeà nóptea la vatra,
Si-avea si o sermana sora,
Care 'lu plangeà noptea in somnu
Noti aveà numai o vorisióra,
Care lu plangeà nóptea la cina.

Nota. Chitta, Tejea si Noti au fostu Farsie-acesti-a Notenusi si Notenari. Acesti a rotu (vedi nota de la poesia 5) cadiuti la o lupta; au si alte cantece d'in care posedâmu numai afara de Patras in anulu d'antâiu alu revolu-fragmente; dar' chiar' canteculu de fatia este tiunei grecesci. Au fostu forte corpulentu si de incompletu, si dupa cum ni s'a spusu acestu una statura uriasa, si Farsierotii numescu pre cantecu este mai mare.

(Va urmâ.)

betie³⁾ de va face contrariul, — si totu in tempulu acel'a au redicatu flamur'a lui Medanu.⁴⁾ — Eca unu puiu de Cameleonu in trei fecie. Au dora cugeta dsa ca cu cuventulu si cu nationalitatea se pote jocà ca si cu sten . . . ?⁵⁾

De unu tempu incoce cetimu in „Federatiunea“ si mai adeseori in „Gur'a Satului“ corespundintie d'in Districtulu acestu-a cu inscriptiunea „Tier'a mamaligariloru“, amu potè dice multe despre unii ca acei-a cari si-batu joen de loculu nascerii lor de pamentulu stramosiescu, inse fie-le destulu proverbiulu despre paserea „care nu-si pretiucesc cuibulu“ unii ca acei-a nu potu fi filii Districtului acestu-a. (Rusinatii prin fapte. Red.)

In Nr. 12 alu foiei „Vasárnapi Ujság“ se nisuesce unu Ungurasiu d'aici a descrie trecutul cetâtii districtului acestu-a, dîcandu între altele, cumcâ, „Romanii d'in giurulu cetâtii pentru ace'a sunt asiè frumosi la statura, câ sunt remasitile magiariloru locuitori candva in cetate.“ Frate Ungurasiule! d'in ce istoria ai culesu frasele aceste? ore nu d'in istoria marelui Séchenyi, carele au voitu a face Unguri d'in Pietre? séu dora d'in istoria Bercheseniloru esaltati? da d'in acestu d'in urma, ti-concedemu.

In dîlele aceste s'au formatu aici unu clubu nationalu, pentru controlarea Cameleoniloru; despre rezultatulu controlarii ve voiu incunoscintia acusi.

Pentru condemnarea Redactorelui acestui prea pretiuitu diuariu la inchisore de unu anu, pe toti Romanii de aici i-au cuprinsu o dorere adanca si o intristare, atâtu pentru person'a dsale câtu si pentru ingrigirea viitoriului, vedîndu-no d'in tote pârtile maltratati si sugrumati in espressiunile nostre libere nationale, — compatimirea nostra e generala, — éra faptulu ni aduce aminte de timpurile cele vitrege d'in istoria nostra nationala.⁶⁾ C. M.

Cercular'a ministeriului reg. uny. de cultu si instructiunea publica adresata arci-episcopilor rom. grec. cat. si or. episcopilor protestanti si unitari in causa intruducerii legii de invetiamentu.

„In urm'a esperintieloru facute d'in raportele primite d'in diferitele pârti ale tieriei, ministeriulu veni la trist'a convingere, câ scolele confessionali sustienute de besericele respective, si invetiatur'a in ele, in cele mai multe locuri, se afla inca totu in starea cea vechia si forte defectuosa, care nu corespunde recerintieloru si despusetiuniloru cuprinse in §. 11. art. XXXVIII. d'in 1868.

„Edificiile scolari, localitâtile prelectiuniloru in cele mai multe locuri nu corespundu scopului, ba in multe locuri sunt aproape de derimare si periclitéza sanatatea, afara de aceste i s'au mai impartesitu urmatoriele defecte principali :

„1. Tempulu frecuentatiunii de 8 lune, desiptu prin lege, nu se oserva. In multe locuri in 1. Martisioru dupa tieneera esameneloru de primavéra frecuentarea scolei înceta.

„2. Pruncii obligati frecuenta scoa forte neregulatu, si despre acest'a nu se raporta autoritatiloru comunali neci celoru comitatense.

„3. Scolele, afara de câte una tabela de computu si (câte intr'unu locu) tabellele de parete pentru cetire, nu sunt proviedute cu alte instruminte.

„4. Defectulu celu mai esentialu inse este, câ d'in obieptele prescise in lege numai una parte mica se invétia, ba afara de cele apartienetorie religiunii si de computu neci nu se invétia altu-ce-va, ér' parocii comunali si autoritatile scoleloru populari nu escuta despusetiunile respective ale legii de invetiamentu d'in motivulu, câ in privintia acest'a n'au primitu neci nna ordenatiune séu instructiune de la superioritâtile sale besericesci: dreptu aceea ministrulu recérea pe episcopii respectivi, ca sé indrume pe tote autoritatile scolari d'in dieces'a respectivu districtulu loru oclasiastecu spre a corespunde cu punctualitate conditioniloru si despusetiuniloru cuprinse in §. 11. art. XXXVIII. d'in 1868, mai alesu sé despuna invetiarea obieptelor obligatorie, prescise in lege, provederea possibilu a scoleloru cu instruminte de invetiamentu, si frecuentarea regulata a scolei in 8 luni preste anu d'in partea prunciloru obligati.

„Si fiindu-câ, precum se scie d'in esperintia, invetiatori nu insinua neglîgentia copiiloru mai virtosu d'in caus'a câ se temnu de neplacerile ce le-ar' potè avè cu parintii, câcerelatiunea read' între invetiatori si parinti totu-de-un'a eserce una influintia daunosa a supr'a efectului educatiunii si instructiunii: dora ar' fi mai cu scopu, ca autoritatile besericesci sé indrume pe invetiatori, ca acesti-a in restempuri anumite sé susterna casurile de neglîgentia si individii neglîgenti respectivei autoritâti besericesci, care apoi la casu candu mediulocele morali n'ar' produce rezultatulu doritu ar' avè a recurge la autoritatea civile.“ (d. „B. P. Közlöny.“)

Dlu ministru b. Eötvös lucra, precum se vede, d'in tote poterile, pentru realizarea planuriloru depu-

³⁾ Va fi fostu numai formula de juramentu tiganescu, usitata precum se vede in Cetatea-de-petra. Red.

⁴⁾ Pentru acestu pecatu capeta indulgentia deplina. R.

⁵⁾ Ast'a n'o intielegemu, de nu va fi vre o mandra amagita. Red.

⁶⁾ Primiti multiamirea d'in parte-ne pentru sentiemintele romanesci ce le nutriti si in cari aflâmu si noi singura mangaiare, de altmintrea „non si olim et nunc, semper sic erit.“ Credintia romanului au strabatutu prin furtunele a 17 secle, a le intunerului, in tempulu lumineloru ca nu mai pote apune. Redact.

se in legea pentru invetiamentulu poporalu. — Respectivile autoritâti — besericesci si scolare — sunt chiamate a priveghià scutindu credintia si nationalitatea credintiosiloru séi. —

D'in comitatulu Unedorei 3 apr. 22 mart. 1869.

Cu tote câ noi romanii Transilvaniei n'amu alesu si nu vomu alege deputati pentru diet'a d'in Pest'a, totu-si nu potemu trece cu vederea cele intemplete su decurgerea, alegieriloru, fiindu forte instructive. De éta data voiu relatà, de si cam tardiu, despre decurgerea alegierii in cerculu Muresiului.

Alegerea s'a facutu in Dev'a in 23 si 24 Martisioru st. n. S'au infatîsiatu nu numai cei chiamati, ci si altii — parte d'in curiositate parte pentru a controlà conduit'a celoru ce pote ar' fi fostu aplecati a desconsiderà conclusele Conferintiei d'in Mercurea. Ca unulu ce sustienu actele acelei Conferintie nationale m'am prezentatu si io la loculu alegierii ca sé vedu, aflà-se-va ore între intielegintii romani ai comitatului Unedorei vre-unu sufletu perdutu, care sé aiba curagiulu d'a procede contra vointiei si a intereseloru natiunii romane d'in Transilvania?

Si s'au aflatu, dar', multiemita caracterulu solidu si nationalu alu intielegintiei nostre, nu mai doui officianti — solgabitai; si ca „natiunea sé scia si sé cunosca pre cei ce lucra contra intereseloru sale celoru sante“, precum dicea venerandulu Simeonu Balintu in conferintia de la Mercurea, voiu spune, câ acei doi domni vrednici de compatimire sunt: Alesandru Herbay si Alesandru Crainicu, acesti a condusera alegatorii la urna. — Lasâmu, dupa cum pofiti dnulu Iosifu Hosszu in confer. mercureana, ca sé i condanne posteritatea. — Maioritata recesi in favorea stangaciului Ladislau Macrai cu tote câ candidatulu dreptei contole Cuncociardu inea a lucratu d'in tote poterile si cu totu felulu de mediu-loce: bani si presiune etc. officalii devotati desvoltara destula energia, inse in darnu, câ-ce dlu conte a cadutu.

Intielegintia romana — mare parte — si-au facutu detorintia tienendu-se de prescisele programulu nostru nationalu, esceptiune cei doui; inse: dical'a dice, câ in ver-ce turma se afla câte una — doua oi calbagiose.

Correspondintele.

Varietati.

* * (Afaceri postale.) Consil. de sect. d. Gervay se afla la Brasieu pentru a escutà actulu finale alu conventiunii inchiata între administr. post. a monarcei austro-maghiare si a Romaniei. D'in 1-a aprile a. c., scrisorile, pachetele, etc. se primescu de la ofic. post. d'in Brasieu de a dreptulu de câtra condutorii Romaniei si se speducescu mai de parte. Faim'a, câ pachetele si pasagerii (caletorii) s'ar' descalecà la Predealu (graniti'a între Austri'a si Romania) d'in carutiile austriace in cele romanesci, este falsa, câ-ci diligintia romanescu pléca de la oficiulu postalu d'in Brasieu de a dreptulu câtra Bucuresci.

* * (Amnestia.) In a 24 aprile (diu'a casatoriei imperatului) se va publicà amnestia generala in afacerile de presa pentru Austri'a si totodota rodicarea asediului d'in Prag'a. Asiè se dice. Este timpulu. Dar in Cisleitainia candu voru încetà persecutârile in contra presci?

* * (Actele societâtii „Transilvania.“) Amu primitu cartea III. si IV. cu devis'a: *Mintea, marita natia daco-romanésca in Banatu, in Tier'a-Romanésca, in Moldov'a, in Ardealu, in Tier'a-Ungurésca; mintea! candu te vei lumina cu invetiatur'a, cu luminatele fapte bune te vei uni*: mai alésa natia pre pamentu nu va fi inaintea ta. (Cichindélu). Brosiura cuprinde urmatoriele: I. Decretulu Domnescu prin care se recunosce si se aproba societatea si statutele societâtii „Transilvania.“ II. Apelulu societâtii „Trans.“ III. Adunarea societâtii „Trans.“ d'in 1868 a) siedinti'a I, d'in 12 Maiu, in care se cuprinde darea de séma a presiedintelui facuta in numele comitetului societâtii; b) siedinti'a II, d'in 14 Maiu, in care se cuprinde raportulu comisiunii, regulamentulu de concursu, discursulu dlui Strajanu, si poesi'a lui Muresianu „Glasulu unui romanu“ declamata de. d. Pompiliu; c) Bilanciu de veniturile si cheltuecele societâtii pre lunile Fevruarie Martisioru si Aprile 1868. IV. Diu'a aniversaria a societâtii „Transilvania“, in care se cuprinde poesi'a dlui Ursianu „Transilvania.“ V. Poesi'a dlui S. Botezanu dedicata societâtii „Transilvania.“ VI. Responsulu comitetului asociatiunii Transilvane d'in Sabiu la o adresa a societâtii „Transilvania“ d'in Bucuresci. VII. Adunarea societâtii „Trans.“ d'in Septemvre 1898 a) siedinti'a I, d'in 21 Septemvre, in care se cuprinde darea de séma a presiedintelui facuta in numele comitetului societâtii; b) siedinti'a II, d'in 23 Sept. in care se cuprinde raportulu comisiunii si alegerea noului comitetu; c) Bilanciu pre lunile Maiu si Iuniu 1868; d) tabelu generalu de veniturile si cheltuecele societâtii in cursulu anului 1867—68 Iulie 1. VIII. Adunarea extraordinaria a societâtii „Transilvania“ d'in 28 Septemvre 1868. IX. Membrii comitetului. X. Membrii adunarii societâtii „Transilvania.“ XI. Lista de toti membrii societâtii inscristi de la 1 Iuliu 1867 pana la Iuliu 1868; si sumele intrate de la acesti-a, precum si donatiunile facute in cursulu acestui anu. — Se vinde in Bucuresci, in folosulu societâtii „Trans.“ cu pretiu de 67 bani (27 cr. austr.) Scopulu e nationalu si sperâmu câ onor. publicu romanu lu va inbratîsia.

* * Cetimu in „Alb.“ câ S. sa parintelo Haemanu (oppu in Bucovin'a) se va retrage in „starea de odihna.“ Domneajuta-i!

* * (Triumfu diavolescu in Satumare.) Aflâmu intr'un corespundintia d'in „Hon“, câ machinatiuniloru magiare-sesci — prin intrevenirea magiaronului canonicu (rusnecu de Gherla Ionu Gulovici — li-au succésu a mediu-loci, ca sa Eppulu de Gherla, in 30 martisioru, sé despuna (?) pre cal telegrafica(!), câ bravulu protopopu romanu Petru Branu — in tempu de 48 de ore! — sé ésa d'in parocia satu-mare. De unde acésta persecutiune tatarésca? pentru ce? Pentru câ dlu Branu a fostu si esto romanu, intepretâ romanescu cuvintele evangeliului crestinescu d'in amvonulu radicanu sustienutu prin sacrificiele credintiosiloru romani d'in Satu-mare. Si unguiloru, stapaniloru dilei acést'a nu li-a venit bine la socotéla, ei nu se indestulescu cu eschidrea limbei nostre d'in dieta, de la guvernulu, d'in municipiu ei voru s'o esile si d'in beserica si d'in scola, si pote in urna si d'in familia! Quousque tandem?! Corespundintele d'in „H.“ spune, câ contrarii romaniloru d'in Satu-mare onorara conductu de faclie pe corifeii intrigei tiesute contra protopopulu Branu, proclamara de serbatore! (constitutiuionale diu'a de 30 mart. pentru eterna memoria a triumfulului lor si deciseru a respîi amvonulu d'in care s'a predicat romanescu, si a radica altulu ad majorem Dei honorum tatarorumque lingue gloriam. Corespund. satumarenu acéptu ca ministeriulu instructiunii publice sé desfiintieze catedra limbei si a confessiunii romane de la gimnasiulu super. d'in Satu-mare, pentru câ satumareni n'au trebuintia de asiè ca va ce conturba cursulu frumosu alu magiarisarii!! Si romanii d'in Satu-mare le voru primi tôte aceste de bani-buni? Si pastorii voru lasà, turm'a de préda lupiloru?

* * „Neuer freier Lloyd“ va fi titulu diurnalului opusatiunii magiare, care va est in Vien'a 2 ori pre di inependu de la 1 maiu, redegeatu de Ionu Ludvigu, colaboratoru primariu va fi Maur. Jókai.

Sciri electrice.

Vien'a. S. aprile. MM. Loru Imperatulu si Imperates'a voru caletori in lun'a lui Maiu in Transilvania. (Se adauge câ faim'a acést'a ar' fi esitu d'in isvoru turbure si câ numai atâta ar' fi adevératu câ in resiedinti'a imp. se facu pregatiri de caletoria. — „P. Lloyd“ afirma câ MM. LL. imp. voru caletori in Transilvania si câ vor merge a vedè si castelulu Corviniloru d'in Hunador'a.)

Belgradu, 6 aprile. „Vidovdan“ dice, câ guvernulu turcescu a decisu a desarmà pre locuitor Candiei, fâra desclînire de religiune si nationalitate. Sultanulu pregatesce principelui de Wales una primire solemnă.

Vien'a, 6 aprile. „N. Fr. Pr.“ de adi afirma câ tôte partitele monarceice d'in Madridu s'au convotu a votà pentru regele Portugaliei Don Fernando. In casu candu acestu-a ar respinge tronulu Spanie progresistii nu voru votà pentru Montpensir ci pentru principele de Savoia.

Vien'a 6. aprile. In urm'a denumirii unui inspectoru generalu pentru cavaleria, comandantii divisiunari ai cavaleriei de pana acum d'in Leopold Oradea-mare, Pest'a si Mosionu se voru demisiona.

Agramu, 6. aprile. Canoniculu Sebastianu Vucovicu a prezentatu dietei petitiunea ordului Trapistiloru in carea se cere licentia pentru a întemeia una colonie pre teritoriulu croatu. Conferintia banala a transpusu unei comisiuni proieptele de lege relative comuniunea caseloru, la urbarialitâti si la municipiu ca aceea sé raporte despre ele.

Parisiu, 6. aprile. Diuariile demintiescu sciri câ între relatiunile francese-prusesci ar' esiste o carea incordare.

Parisiu, 7. aprile. Alegierile s'au desiptu pre 3 maiu. In siedinti'a camerei legelative Garnier-Pagès a vorbitu in favorea desarmârii Ministrulu financiaru combatte amendamentulu lui Garnier-Pagès clarandu câ acelu-a ar' fi numai unu visu filosoficu. Ministrulu financeloru oserva, câ starea financiaru s'a melioratu in modu insemnatu, si amendamentulu opusatiunii ar' causà in perceptiuni unu deficitu de 498 de milioane. In fine ministrulu dîse, câ imperatulu a voitu a miciorà contributiunea, inse interesulu financeloru l'a impedeatu in deplinirea propusului séu.

Florentia, 7. aprile. Regele a insarcinatu prim generalulu Sonnaz, ca sé duca imperatului Austria decoratiunea ordului Annunciata. Sonnaz caletoresce mane insocitu de doi officieri regesci de ordonantia.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.